

SAMFUND

Førende børneforskere: Det reelle omsorgssvigt er, at vores børn er for små, når vi overlader dem til fremmede

Landets førende børneforskere gennem en menneskealder er ikke i tvivl: Vi er lige nu vidner til det største forældreoprør i vor tid - de landsdækkende massive demonstrationer for normeringer i vuggestuer og børnehaver. Måske fortvivlelsen handler om noget ganske andet: At vi er ved at opdage, at det er helt, helt skævt at overlade vores små børn til fremmede.

(ARKIV) Landets førende børneforskere bakker op om kravet om minimumsnormeringer, men flere af dem mener også, at vi svigter børn ved at lade dem begynde for tidligt i vuggestue.

Foto: Søren Bidstrup

Søndag d. 07. april 2019, kl. 20.55

Del denne artikel ▾

RASMUS KARKOV
Journalist

Det er krakeleret.

Man kan se det på Facebook og i aviserne. Flere forældre kan ikke længere opretholde illusionen af, at deres børn trives i institutionerne. De undskyldninger, der kunne retfærdiggøre at efterlade et grædende barn og lindre følelsen af, at noget er helt, helt galt, har mistet magien.

»Forældre og pædagoger har brug for at tro på, at forholdene er gode nok. Men når der på en gang kommer så mange beretninger, spredt det sig, fordi det bliver sværere at opretholde forestillingen om, at daginstitutionerne fungerer,« forklarer lektor på DPU, Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse ved Aarhus Universitet, Grethe Kragh-Müller.

I stedet har forældre med ondt i maven og ridser i sjælen samlet sig i en bevægelse, der hen over weekenden spredte sig til 57 byer i hele landet, hvor forældre, bedsteforældre, børn og pædagoger demonstrerede for kravet om minimumsnormeringer i daginstitutionerne. Samtlige eksperter, Berlingske har talt med, bakker op om kravet. Forældrenes følelse er reel. Den er helt gal. Der er for få pædagoger.

»Vi er på småbørnsområdet i gang med det største sociale eksperiment i historien. Vi ved meget lidt om, hvad konsekvensen er af, at vi i Danmark har verdensrekord i, hvor meget og hvor tidligt vi institutionaliserer vores børn,« siger professor og tidligere formand for Børnerådet Per Schultz Jørgensen:

»Når vi har børn helt ned til timånedersalderen i institution, bliver vi nødt til at være meget opmærksomme på omsorg og nærhed, for sænker vi kvaliteten for meget, kan det få konsekvenser langt op i livet. Børnene mister den indre tro på, at de er noget værd, fordi de ikke møder et varmt og stabilt menneske, og derfor synes jeg, at der bør være minimumsnormeringer.«

Vuggestuebørn (arkiv).
Foto: Dennis Lehmann.

Forladte børn

Samtidig stiller flere af landets førende børneforskere og sagkyndige gennem de seneste 30 år nu også grundlæggende spørgsmål ved et af de allermest fundamentale aspekter ved vores velfærdssamfund. Som tidligere formand for Børns Vilkår cand.pæd og psykolog John Halse formulerer det:

»Adskillelsen mellem en far eller mor og et barn er et af livets første store dramaer, og det drama udspiller sig i de danske daginstitutioner, fordi det måske er fundamentalt unaturligt at overlade sit barn til fremmede individer så tidligt, som vi gør.«

I dag er børn ifølge Børne- og Socialministeriet og Danmarks Statistik gennemsnitligt 10,3 måneder, når de begynder i et pasningstilbud.

Det mener lektor på DPU Ole Henrik Hansen - der som en af landets førende forskere inden for dagtilbudspædagogik ugentligt ser virkeligheden i daginstitutioner - er alt, alt for tidligt.

»Der er ingen tvivl om, at det simpelthen er for tidligt at sende børn på ti måneder i vuggestue. Vi har fået den idé, at det er noget, vi gør for børnenes skyld, men det er det ikke. Det er, fordi der er brug for forældrene på arbejdsmarkedet. Jeg er helt enig i, at vi er i gang med historiens største sociale eksperiment, for vi ved meget lidt om, hvad det betyder for børn at blive adskilt fra deres mor og far,« siger han.

Ole Henrik Hansen har selv taget konsekvensen og sammen med sin hustru valgt ikke at sende sønnen i vuggestue. Essensen af det, han ser i landets vuggestuer, er børn, der er blevet forladt.

»Der er nogle børn, der klarer det bedre end andre. Men der er ingen børn, der fatter en meter af, hvad der sker. De forstår ikke, at de ikke er blevet forladt, men bliver hentet igen,« siger Ole Henrik Hansen og understreger:

»Det er ikke en problematik, som vil ændre sig eller blive udbedret af, at der er bedre normeringer og flere pædagoger.«

Selv om nogle som pædagogernes fagforening, BUPL, og Grethe Kragh-Müller er uenige, og den begrænsede internationale forskning peger i flere retninger, med hensyn til at det kan være henholdsvis gavnligt eller skadeligt for nulårige at komme i institution, så bliver John Halse og Ole Henrik Hansen bakket op af flere førende danske forskere - og måske også dybest set af den følelse, der sidder i mange fædre og mødre, når de forlader deres små børn.

Her har vi forsøgt at svare på, hvor mange voksne der egentlig passer vores børn? Artiklen fortsætter under videoen:

Alene i barnevognen

I første omgang har forældrene bag bevægelsen »Er der en voksen til stede?« projiceret følelsen af svigt over i det håndgribelige krav om flere pædagoger.

Som for eksempel Marie Blønd, der til daglig er Lab Manager på IT-universitetet og mor til en pige på otte år samt en pige, der lige er blevet et år og begyndte i vuggestue for et par måneder siden. I den tid har Marie Blønd ransaget sig selv så meget, at hun bad sin mand om at overtage

indkøringen, så han kunne vurdere, om hun var overpylret, eller om der rent faktisk var noget galt.

»Det har været et helt andet forløb, end det var med min ældste datter. Den primære kontaktperson har så mange andre opgaver, at der er langt mindre tid til at skabe kontakt til min datter. Der er synligt færre pædagoger, de er sammen med børnene i kortere tid, og de er så superpressede, at de på trods af intentionen umuligt kan skabe det overskud, der kræves for at skabe nærvær og tryghed med øjenkontakt, anerkendelse og fysisk kontakt. Det er tilknytningen, der går tabt,« siger Marie Blønd.

»Der er synligt færre pædagoger, de er sammen med børnene i kortere tid, og de er så superpressede, at de på trods af intentionen umuligt kan skabe det overskud, der kræves for at skabe nærvær og tryghed med øjenkontakt, anerkendelse og fysisk kontakt. Det er tilknytningen, der går tabt,« siger Marie Blønd, der her ses med sin etårige datter, Isabella.

Foto: Niels Ahlmann Olesen.

Hun nævner en episode, som hun også med det samme retfærdiggør på pædagogernes vegne.

»Jeg kom for at hente min datter, som de havde sat op i en barnevogn på stuen, hvor hun sad og hylede,« begynder Marie Blønd og indskyder:

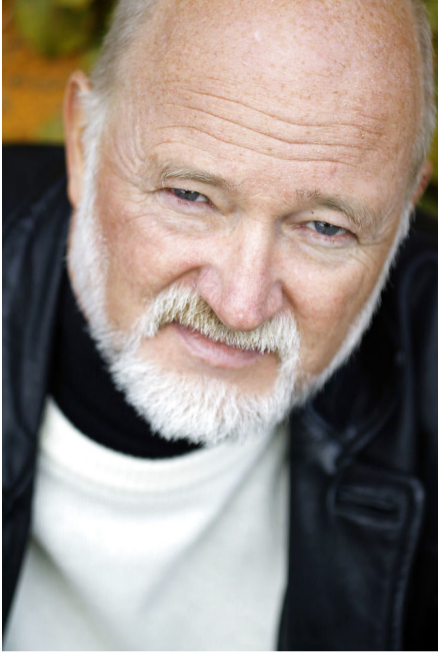
»Og jeg ved godt, at det er normal pædagogisk praksis, fordi det hjælper barnet at blive fjernet fra gulvet for at finde ro, og de kan jo ikke holde hende hele tiden, når de har rigtig mange andre børn, de også skal passe og vise omsorg,« siger hun.

»Men det er sådan noget, der skærer i mit moderhjerne, for der er jo ingen kropskontakt. Men jeg ved jo, at det er normal praksis at fjerne barnet fra gulvet, så jeg køber argumentationen. Min egen intuition ville være at tage barnet tæt ind til kroppen og henlede hendes opmærksomhed på noget andet,« siger Marie Blønd.

Selvstyre eller glade børn

Marie Blønd tror ikke, at det er pædagogen eller institutionen, der er dårlig, ligesom forældre fra institutionens bestyrelse ikke kan genkende det billede, hun tegner. I stedet tror Marie Blønd, at det er et større problem i form af for få pædagoger i flere kommuner over hele landet, fordi der er så mange historier fra forældre, der går igen.

Det er Jesper Juul, der revolutionerede pædagogikken med bogen »Dit kompetente barn«, enig med Marie Blønd i.

Tidligere formand for Børns Vilkår John Halse stiller spørgsmål ved det rette i, at vi overlader pasning af små børn til andre.

»Det er meget alvorligt, og det bliver hele tiden værre, i takt med at de garvede pædagoger, der ikke kan holde til kravene, bliver erstattet af nye. De nye tror, at alt er, som det skal være, og at børnene ikke tager skade. Men det, der sker med børn, som bliver udsat for så tidligt et omsorgssvigt, er, at de føler sig forkerte. Nogle affinder sig og opgiver. Det er dem, vi kalder »de nemme børn«. Andre gør opmærksom på deres manglende trivsel ved at reagere voldsomt udadvendt. Det bliver de straffet for, når de kommer i skole og ikke kan sidde stille. Jo mere hjælp de får, som ikke virker, desto mere umulige føler både de og deres forældre sig,« siger Jesper Juul.

For John Halse er den politiske tøven absurd.

»Når så mange forældre sætter så afgørende spørgsmål ved substantielle forhold ved at sige højt, at de har det ad helvede til med at aflevere deres barn, så er man som politiker nødt til at lytte. I stedet for som børneminister Mai Mercado at afvise minimumsnormeringer, fordi dette vil gå ud over det kommunale selvstyre. Det er jo absurd at gøre det vigtigere, at nogle borgmestre kan prioritere mellem vejarbejde og pædagoger, end at hjælpe hundredtusindvis af børn,« siger John Halse.

(fortsætter efter boksen)

FAKTA

Ministerens kommentar til normeringskrav:

»Jeg har lyttet, og det gør stort indtryk, når så mange forældre siger, at de oplever dage, hvor de ikke har det godt med at aflevere deres børn. Med de nuværende statistikker får vi kun et gennemsnitsbillede, og det passer ikke med den virkelighed, som forældrene oplever. Derfor vil jeg også sammen med BUPL, FOA, KL, FOLA og andre aktører sørge for, at vi får en afdækning af, hvordan børnenes virkelighed i dagtilbud ser ud. Jeg arbejder også for flere ressourcer til dagtilbud og har gennem de seneste to år tilført to milliarder kroner til området. Det er vigtigt at sige, at selv om der er et bredt flertal imod minimumsnormeringer, så betyder det ikke, at jeg ikke arbejder for god kvalitet for børnene og gode normeringer.«

Børne- og socialminister Mai Mercado (K)

Antal kan kun understøtte kvalitet

De gør også alle opmærksomme på, at normering kun er den ene del af fundamentet for kvalitet. Den anden er den enkelte pædagog, pædagogikken og kulturen på institutionen.

»Det er godt, at forældrene råber vagt i gevær, for det er omsorgssvigt, hvis ikke pædagogerne oplever, at de har vilkår, der understøtter deres arbejde,« siger professor ved Aarhus Universitet Bente Jensen og uddyber:

»Ud over bedre normering handler det også om bedre kvalitet i form af veluddannede, fagligt engagerede professionelle. Bedre kvalitet får man ved at understøtte pædagogernes viden og tid til nær kontakt til barnet. Som en af de dagtilbudsschefer, jeg samarbejder med, siger, så handler det om at anvende ressourcerne så klogt som muligt i stedet for at sige, at vi kun kan, hvis vi får flere ressourcer.«

Lektor Grethe Kragh-Müller er enig i, at der er forskel på kvaliteten af institutionerne, og at mange forhold tilsammen udgør pædagogisk kvalitet:

»Men man kan ikke skabe kvalitet med for få voksne til børnene,« understreger Grethe Kragh-Müller.

(fortsætter efter boksen)

FAKTA

BUPLS kommentar

»Jeg tror på, at hvis vi sørger for, at de mindste børn får en tæt og nær relation til pædagogerne, så er det ikke et omsorgssvigt af børn at komme tidligt i vuggestue. De skal kunne møde de samme mennesker, der har tid til dem, og derfor er det vigtigt med et godt arbejdsmiljø og nok ressourcer. Vi kan også se, at en undersøgelse af særligt udsatte børn, viser at de samlet set ikke blev omsorgssvigtet, fordi vuggestuen kompenserede for hjemmeforholdene. Men det kræver, at en pædagog ikke allerede skal stå med to grædende børn i armene, når den tredje begynder at græde.

Derfor kæmper vi for en bundgrænse af pædagoger, som alle kommuner yderligere kan supplere med flere pædagoger, de steder, hvor der opstår særlige behov, så ens livschancer ikke kommer til at afhænge af om man voksende op i en kommune med få eller flere ressourcer. Vi er enige i, at hænder ikke bare er hænder. Vi vil gøre alt for at blive bedre og derfor finansierer vi forskning, arbejder for bedre uddannelse og videreuddannelse og afholder professionsarrangementer som pædagoger valfarter til, fordi de vil være så dygtige som muligt.«

Formand for BUPL, Elisa Rimpler

Det fundamentale problem

Lektor på Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse Ole Henrik Hansen mener imidlertid, at diskussionen om normeringer er for hidsig og sort-hvid.

»Det, vi tilstræber i institutionerne, er ikke at passe børn, men at løfte alle børns potentiale, og det handler både om den faglige kvalitet og om antallet af pædagoger,« siger han for at nå sin pointe:

»De to ting hører ikke altid sammen. Pædagoger, der ikke formår at møde barnet som et ligeværdigt individ, der skal opdrages pædagogisk til at blive et demokratisk menneske, vil ikke nødvendigvis være bedre i stand til dette, selv om der kom flere hænder. Det hjælper ikke at putte flere folk ind i et forholdsvist dysfunktionelt system.«

Danmarks førende forsker inden for vuggestueområdet, Ole Henrik Hansen, holder sin egen søn ude af vuggestue.
Foto: Martin Sylvest Andersen.

Som for eksempel at 10,3 måneder gamle børn og deres lidt ældre og yngre vuggestuekammerater hver dag oplever at blive forladt af deres forældre.

Per Schultz Jørgensen, mener, at det, såfremt institutionens forhold er i absolut top, måske til nød kan være forsvarligt at efterlade så små børn. Jesper Juul mener som John Halse og Ole Henrik Hansen, at svigtet af børnene går for dybt.

»Det store skred er, at det nærmest bliver opfattet som en religion, at ordentlige mødre og fædre sender deres børn i vuggestue fra timåneders alderen. Det er simpelthen for tidligt, og det vil flere pædagoger ikke kunne ændre, for uanset hvor mange pædagoger der er, forstår barnet ikke, at mor eller far kommer tilbage igen,« siger Jesper Juul.

Samfundskontrakten

Med disse ord er vi inde ved velfærdsstatens fundament af udearbejdende forældre.

Det er her, Marie Blønd er ved at indfinde sig, når hendes barsel udløber, og hun skal tilbage i job. For hendes datter går i vuggestue, fordi hendes mor og far skal tjene penge, så de kan betale huslejen, sikre væksten og aflevere halvdelen til fælleskassen, der så kan fordele det mellem os alle.

Som muligvis mange andre forældre er Marie Blønd begyndt at spejle efter en anden vej.

»Denne bevægelse bryder tavsheden. Mange forældre ved inderst inde, at den er gal, men hvad skal man gøre, for man skal jo på arbejde? Bilder vi os selv ind, at det fungerer, fordi der er husleje, der skal betales, og karrierer, der skal plejes? Er det for tidligt, at børn, der ikke engang

har levet i et år, bliver adskilt fra deres mor og far?» spørger Marie Blønd og besvarer spørgsmålet med et kompromis:

»Jeg tjener mest i vores familie, mit job er supervigtigt, og jeg glæder mig til at komme tilbage, men skal jeg prioritere mit barn og job, så er mit barn vigtigere. Det er skadeligt for vores samfundsstruktur, men hvis min mand kunne gå hjemme, ville jeg være helt tryk og glad. Vores samfund baserer sig på, at staten varetager pasningen, men hvis vi som arbejdsstyrke skal knokle uden totalt ondt i maven, må vi kræve en virkelig god kvalitet i børnepasningen.«

(arkiv)
Foto: KASPAR WENSTRUP

FAKTA

Bag om historien:

Berlingske, ved ovenstående journalist, mistænkte, at forældreoprøret måske i højere grad end normeringer bunder i enkeltstående dårlige institutioner eller sociale samfundsændringer af forælderrollen og barndommen.

Samtlige eksperter, Berlingske i forbindelse med denne artikel har talt med, vurderede dog, at normeringskravet er fuldt berettiget. Flere forskere og børnesagkyndige nævnte også, at det er et afgørende skred, at det er blevet normen, at børn begynder i vuggestue alt for tidligt. Forskerne kalder det et eksperiment, fordi forskningen på området er meget begrænset.

Berlingske har undersøgt dele af den begrænsede internationale forskning, der bliver opfattet som dybt kontroversiel, fordi mange interessenter fra kvindebevægelse over fagforeningspolitik til samfundsøkonomi har særinteresser i spørgsmålet. Amerikansk forskning viser, at børn under to år, der bliver passet ude, får en svagere tilknytning til forældrene, som ikke kan kompenseres af tilknytning til pædagoger. Dermed mister barnet troen på eget værd, hvilket kan være medvirkende til de mange diagnosebørn. Andre studier viser, at vuggestuer kan hjælpe særligt udsatte børn og styrker børns læring og sprog, hvis forholdene er optimale.

Uanset er det tydeligt, at forældreoprøret skriver sig ind i de rystelser af samfundsstrukturene, hvor vi stiller spørgsmål ved det bestående, som vi ser indenfor flere felter af samfundslivet.

LÆS MERE

[LEDERE](#) | [ABONNEMENT](#)

Send ikke bare flere penge til daginstitutionerne

[SAMFUND](#)

Berlingske nuancerer: Forældre og pædagoger råber op – men hvor mange voksne passer egentlig vores børn?

[NYHEDER](#)

Mor til otte gik i protesttog for flere pædagoger

[DANMARK](#)

Stresspanel vil lovgive om børnehavebørns trivsel

SE HVILKEN
HASTIGHED I
HAR BRUG FOR

Tag testen

BUSINESS

Dansk milliardær afviser fodboldklub

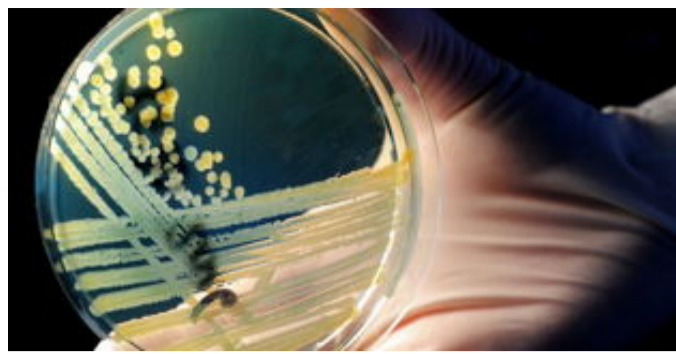
NYHEDER | ABONNEMENT

Byggesjusk og voldsomme konflikter **truer** **økonomien** i stort projekt på Herlev Hospital

NYHEDER | ABONNEMENT

Hvem er kvinden på billedet?
Spørgsmålet kan give
Konservative det dårligste EU-
valg nogensinde

NYHEDER | ABONNEMENT

Mystisk bakterie dræber mand
og lever videre i gardinerne:
Medicin kan ikke stoppe den

| ABONNEMENT

DRs dramachef: »Vi har brug for andre blikke på Danmark«

BUSINESS

Gennembrud for dansk
iværksætter-duo: Sælger
brætspil til 250.000
kinesiske skoler

NYHEDER | ABONNEMENT

Førende børneforskere: Det reelle omsorgssvigt er, at
vores børn er for små, når vi overlader dem til fremmede

BUSINESS

Tesla-chef i vælten igen: Overfusede medarbejder, der ville sige op

NYHEDER

Har været kidnappet i 159 dage. Flere har forsøgt at udnytte familiens desperate situation

NYHEDER | ABONNEMENT

En grafik om udlændinge vækker undren i Socialdemokratiet: Venstre bør slette den fra nettet

NYHEDER | ABONNEMENT

Lise vidste ikke, hvad hendes søn foretog sig, når han var i byen: »Forældre må ikke føle skyld og skam«

Er du nervøs for, at dit barn tager stoffer? Her får du 14 gode råd

OPINION

»New Public Management stjæler penge fra forskningen på universiteterne«

TV-vært efter shitstorm: Høje hæle handler om »fuckability«

POLITISK MORGENPOST | ABONNEMENT

LA-profil sender direkte besked til anmelder: »Flet næbet«

NYHEDER | ABONNEMENT

Ansvarlig læge i styrelse mistænkes for misbrug af kollegers navne: »Det her overgår min vildeste fantasi«

Efter massiv kritik er læge fyret: »Der er mange, der må sidde tilbage med røde ører«

Ansvarlig læge i styrelse mistænkes for misbrug af kollegers navne: »Det her overgår min vildeste fantasi«

Pilot klagede over kritiseret styrelseslæge, og så blev hendes flyvetilladelse inddraget: »Helt uhørt og rystende«

MEST LÆSTE

1. [AOK](#)

Villa omgærdet af mystik ved en af Europas fjerneste afkroge: Nogle mener, at Hitler søgte tilflugt her

2. [AOK](#)

TV-vært efter shitstorm om studieværter valg af sko: Høje hæle handler om »fuckability«

3. [AOK](#)

Kandis-Johnny: »Min kone tog sit eget liv. Det er et sår, som aldrig heler«

4. [AOK](#)

Billedanalyse: Er det her billedet på Brexit?

5. [BUSINESS](#)

6. [NYHEDER](#) | ABONNEMENT

Kristian Thulesen Dahl fik beskeden i telefonen, og med ét

**København er stjernearkitektens
afsæt til international succes**

**Desuden telefonen – og med et
opstod en længe ventet mulighed**

7. [OPINION](#)

**Dansk Folkepartis nedtur tog fart,
da man spillede danskerne ud mod
hinanden**

8. [NYHEDER](#) | [ABONNEMENT](#)

**Berlingske nuancerer: Sviner
elbiler mere end benzin- og
dieslbiler?**

[Til forsiden](#)

Grundlagt 1749 af Ernst Henrich Berling

Berlingske Media A/S Pilestræde 34
DK-1147 København K, Danmark

OM BERLINGSKE

KUNDESERVICE

PRODUKTER

Tom Jensen, Chefredaktør (Ansv)
Mette Østergaard, Chefredaktør
Kevin Walsh, Digital redaktionschef
Anders Krab-Johansen, Koncernchef og udgiver

Følg Berlingske

© Berlingske Media | Generelle handelsbetingelser
Cookie- og Privatlivspolitik | Cookiedeklaration
CVR.nr.: 29 20 73 13